

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

N:r 39 (614).

ONSDAGEN DEN 17 MAJ 1899.

12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... > 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	---	--	---	--

FRÅN KONTINENTALBANANS INVIGNING.

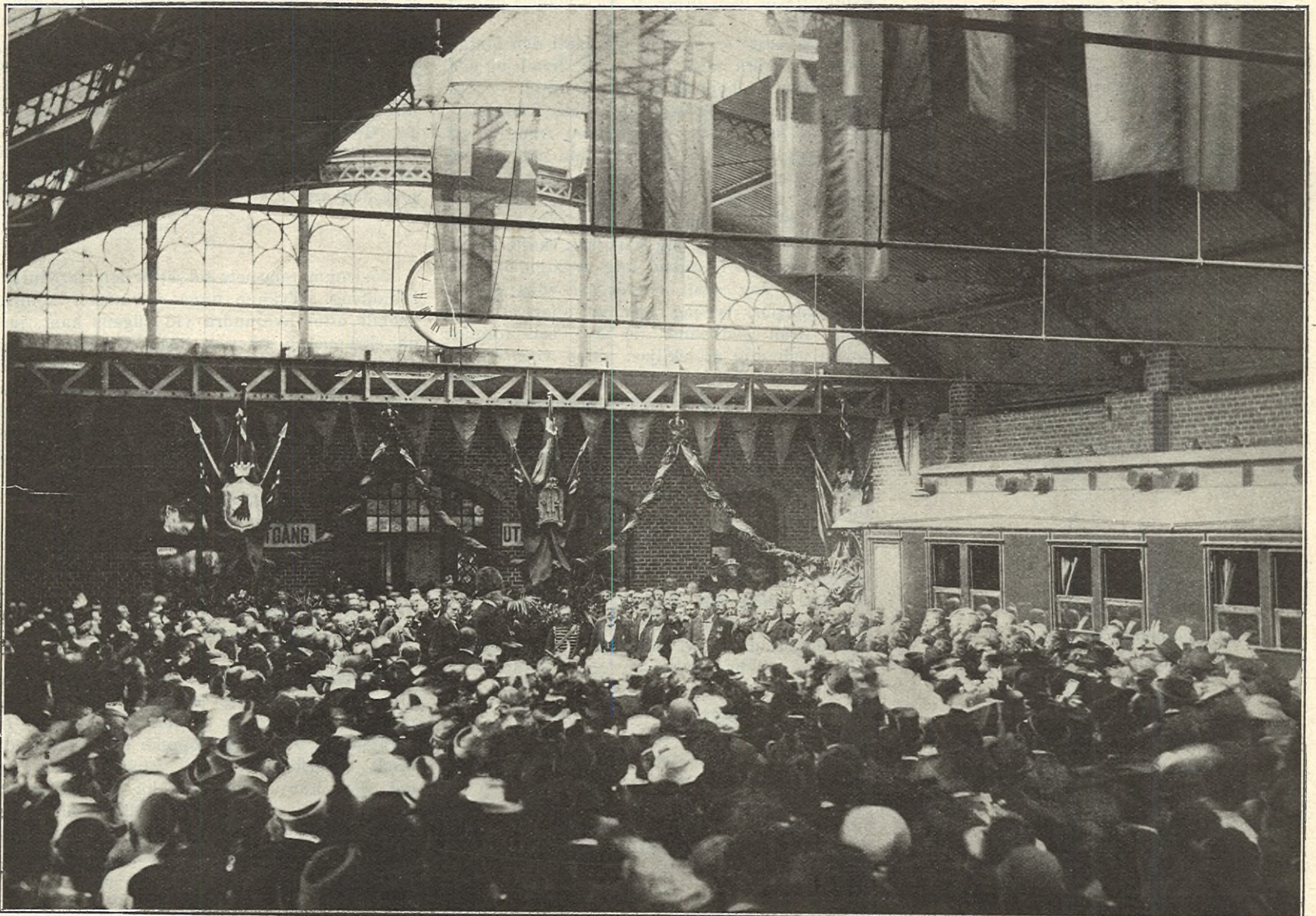
SVERIGE OCH KONTINENTEN ha i dessa dagar genom vår kontinentalbanas öppnande ryckt hvarandra ännu ett steg närmare på den fredliga samfärdsels väg, och den skandinaviska halföns inbyggare ha all anledning att glädja sig åt den nu i hela sin utsträckning färdiga förbindelseleden, som tvifvelsutan skall föra

många friska fläktar från kulturens vidder hit upp.

Sistlidne onsdag invigdes högtidligen i Trelleborg den nya bandelen af h. m:t konungen, som då återvände till Sverige från sin rekreationsresa i södern, och sällan, om ens någonsin, har väl den lilla sydsvenska staden varit samlingsplats för en sådan lysande främlingskara som under dessa högtidliga invignings-timmar. Där sågos flere af våra ministrar, riksdagens talmän, cheferna i statsbanestyrelsen, generaltullstyrelsen, telegrafstyrelsen o. s. v.,

ett par af våra landshöfdingar, högsta officerarne vid kronprinsens husarregemente och ett stort antal representanter för den skånska godsägarearistokratien. Vidare märktes generaldirektören för de norska statsbanorna äfvensom åtskilliga tyska post- och järnvägschefer, geheimeregeringsråd etc.

Trelleborgs stad gaf först frukost för konungen och inbjudna gäster, hvarefter h. m:t i Trelleborgs banhall medels ett anslående och kraftigt framsagdt tal förklarade järnvägen mellan Malmö och Trelleborg öppnad.

C. v. Roikjer foto

FRÅN KONTINENTALBANANS INVIGNING: KONUNGENS TAL I TRELLEBORGS BANHALL.

Från Trelleborg afreste konungen till Malmö, där järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinenten på stadens rådhus gaf välkomstmiddag för h. m:t, jämte ett stort antal inbjudna. Hjärtligt hyllad af ofantliga människoskaror, fortsatte konungen på onsdagsaftonen hemfärden till hufvudstaden.

Några bilder från den minnesvärda invigningshögtidligheten torde säkert intressera våra läsare. Framsidans illustration återger Trelleborgs banhall det ögonblick konungen, omgiven af de festklädda människoskarorna, håller invigningstalet. Af de båda andra bilderna framställer den ena konungens ankomst till Malmö — passerandet af Mälarbron — och den andra en exteriör af Malmö rådhus, med torget myllrande af människor, som stå väntande att få bevittna konungens ankomst till den af järnvägsaktiebolaget anordnade festmiddagen i rådhusalen.

TRE VISOR. AF ALBERT ERIKSSON.

TIDT OCH TÅTT.

FÖRBI DITT FÖNSTER gick en stig,
och tidt och tått den gick jag,
men ej en enda blick af dig
igenom rutan fick jag.

Jag såg den röras, din gardin —
min nacke vill jag väga:
du satt där med en solig min
och gladdes åt min plåga.

HEMLIG LYCKA.

Du tänker, att jag glömt
allt, hvad jag fått utaf dig,
vet icke, att jag gömt
hvert litet ting du gaf mig:
somt har jag satt
uppå min hatt
min ljusa tanke nära,
och somt jag fäst
uti min väst
vid hjärtat mitt, du käral
Och dig, som knappast bedt
om plats uti mitt minne,
jag drottningplatsen gett
i tankar och i sinne.

BLOM OCH BÄR.

Din andes rikedom
den liknar, vet du, lilla,
ett körsbärsträd i blom,
där muntra fåglar drilla.
År doft och sus,
är ton och ljus,
är sång och solskenshägring,
men skall ur glam
och glans nå fram
till ännu större fågring.
En tid skall komma, när
den skall så blodrött glöda,
att körsbärsträdets bär
mot den knappt synas röda.

KARDBORRAR. AF EVA WIGSTRÖM (AVE).

(UR FRU NOBILII EFTERLÄMNAD E MANUSKRIFT.)

NÄR JAG om våren ser de unga kardborrarne börja utveckla sina blad och breda ut dem kring alla sidor, hindrande och förkväfvande andra växter, som bättre äro än de, slår mig likheten mellan kardborren och ett ogräs, som slagit djupa, starka rötter i vårt samfundslif och breder sina stora fräna blad förödande ut öfver så mången ädel brodd, så mången liten spirande lyckoblomma.

Danska språket — liksom skånska landsmålet — gifver kardborren ett namn, som utvisar, att ifrågavarande likhet är af gammalt känd. *Skräppe* heter ogräset, skräppeblad, och skräppe är tillika ett verb, liktydigt med dumt groft skryt i ord och handling. Svenska språket har lånat åt den utsugande växten namnet kardborre från en af dess för väfnadsindustrien nödvändiga fränder, men ingen väfvare eller stampare kan begagna skräppans blomkrona att karda ylleväfvnen med; namnet är blott ett förklädt skryt liksom den sed, för hvilken »skräppan» utgör en sinnebild.

Vid landsvägen, som går förbi min sommarbostads fönster, breda sig kardborrarne skrytsamt; deras grå sammanfiltade blomknoppar sprida en frän lukt och deras tusentals hakar häfta fast vid hvarje kvinnodräkt, som kommer dem för nära. Framför mig på mitt sybord ligger ett nyss öppnadt bref; de två tingen höra på sätt och vis tillsammans, den andliga kardborren har åter igen, för tusende sinom tusende gången hakat sig fast vid ett kvinnohjärta och filtrat in sig i hennes finaste känslöfibrer.

»Kära tant» — o, hvad jag hatar den fåniga titeln! — »kära tant, du vet ju, hvad jag och föräldrarna ha hoppats för min framtid. — Nu ligger detta hopp krossadt, eller har åtminstone ryckt så långt bort i en aflägsen framtid, att Johan skulle bli en gammal man och jag en medelålders flicka, om vi skulle invänta möjligheten af att se detta hopp förverkligadt. Vi ha därför upplöst vår förlofning. Johan är mer förtviflad, än jag trott, han skulle blifva, då han alltid förefallit mig så lugn och betänksam. Jag skall ej för tant söka skildra mina känslor, ty jag mer än anar, att tant långt ifrån godkänner de skäl, som förmått Johan och mig att skiljas. Men vi måste ju, i fall vi nu ville gifta oss, först och främst skaffa oss en bosättning, som någorlunda motsvarar hans och min samhällsställning, och tant vet nog, att jag, utom en fin brudutstyrel, icke erhåller någon nämnvärd hemgift. Johan har nu visserligen blifvit befordrad, som tant ju vet, men lönen är ej tillräckligt stor för, att därmed skulle kunna bestridas hela vår bosättning, hyra, tjänstefolksaflöning och öfriga omkostnader, som skulle bli nödvändiga för att häfda vår ställning i sällskapslifvet. Johan är en fiende till vidare skuldsättning, har dessutom någon skuld från sin studietid, och den vill han först och främst gälda — Hvad ändå de lägre samhällsklasserna kunna skatta sig lyckliga framför oss, som måste lefva på samma sätt som våra förfinade likar! Hos torparen och dagakarlen äro kojan och hjärtat nog. Där känner man ej till ordet *representera*; där nödgas ej ungdomens kärlek skatta åt »kulturens offerväsen». Kära tant, skrif åtminstone ett par ord till stackars Johan, om du ej också unnar ett par tröstarde rader åt din beklagensvärda niece

Angela.»

Hvilken frän doft från skräpporna! Eller kommer den måhända från ung Angelas skrivelse? Skall jag besvara densamma? Skall jag

skrifva till »stackars Johan»? Nej, ingen af delarna. Hvad skulle det gagna till att erinra Angela eller hennes föräldrar om fånigheten för mindre bemedlade familjer att lägga ett helt kapital i en förlofvad dotters utstyrel med gångkläder och dito linnepersedlar, då den unga damen skall med sin man bosätta sig i ett samhälle, hvarest allt kan få köpas allt efter som det behöfves? Kardborren måste följa sin drift och utbreda sig.

Undrar mig, hvad Angela egentligen tänker på, då hon beklagar Johan! Måne det är på den unge mannens djupa ve öfver att se hägringen af ett eget hem upplösas i dimma? Tänker hon på den förfärliga kamp, som den hemlöse, ogifte mannen måste bestå? Å, bevars, därtill är Angela allt för anständig! Det är endast den hänsynslöse naturvännen, som lyfter undan skräppebladen för att se, hur mycken härlig brodd de ha förkvävt och hvilka giftiga svampar och fula kryp som frodas under de breda, sträfva bladen. Tänker den unga flickan — förlåt *damen!* — på, hur mycket lyckligare hon och han kunde ha varit, om det allra mesta af hennes »trousseau» blifvit indraget och penningarne använda till de allra nödvändigaste bohagsartiklar för ett litet enkelt hem, som med tiden och klok hushållning kunde bli större och mera dyrbart, ifall markarne kände lust därtill? Bort det! Hvarken Angela eller Johan hafva ens den svagaste föreställning om, att kardborrar kunna och böra utrotas, gräfvast upp med rötterna; de anse dem tvärtom som oumbärliga dekorationsväxter och odla dem med förkärlek; de se ej, att de grofva stänglarne skjutit så högt, att unga blickar ej nå öfver knopparnes tusende hakar; se ej den enkla sanningen, att ingen själ i Sveriges land *tvings* att bygga och bo, lefva, »representera» öfver sina tillgångar, tvingas ej af någon annan makt än den, som utgår från — skräppebladen, hvilka gro frodigt i deras egna små själar. Nej, Angela tänker blott på sig själf — liksom Johan — och hon beklagar honom blott, för det han ej har passande jordmån för odlade af en sådan praktblomma, som hon är.

* * *

Högsommarens heta sol sätter den klara luften i dallring. Tvänne unga människor komma gående efter hvarandra vid vägens kant, just där skräpporna stå som högst. Borrarna gripa girigt fast i deras kläder och fastna därvid; flickan märker det först, stannar och plockar bort dem ur sin kjortelfäll samt gör ynglingen uppmärksam på, att äfven han fått sin andel af det efterhängsna ogräset, och hjälper så till att befria honom därifrån. Hon lägger därvid en stor energi i dagen.

Innan de gå vidare, griper ynglingen en dagakarls spade, som står vid vägkanten, sätter det skarpa, breda järnet intill kardborrens rot, drifver det ned med hand och fot. Men roten är djupgående och flickan får hjälpa till med sina fina blottade händer vid detta röjningsarbete.

Brefbäraren går förbi, ser med ett ömkans löje på de fina unga människornas sträfvan, men hans brevåska glimmar till, som af en glädjeblick, och klaffen öppnar sig till ett godt, bredt bifallsleende. Den gamla väskan vet det, hon, hur unga kinder ha bleknat, skäggprydd läppar ryckt af återhållen smärta och klara flickögon gråtit sig matta öfver bref, som räknat frändskap med skräppebladen.

Den gamla väskan formligen strålar i dag, då ett bref dyker upp ur hennes gömma och lägges på den gamla stickande fruns solvarma fönsterkarm; brevåskan vet, att hon i dag medfört ett ljufvigt och glädt budskap.

»Min gamla vän! Jag kallar dig så, dels emedan jag känner det så, dels därför att jag vet, hur du afskyr titeln *tant* (som på danska och skånska är liktydigt med flärd och lappri), men däremot älskar vårt gamla tilltalsord *du*, äfven då vi unga så benämna dig. Jag har dessutom i dag något att säga dig, som endast kan sägas åt en *vän*. Sigrid och jag ha nu beslutat att göra slut på vår förlofning med — bröllop. Mitt gamla namn och min filosofie doktorsgrad skola ej hindra oss att rätta utgifter efter tillgångar och att lefva så, som oss lyster, utan afseende på det s. k. sällskapslifvets fordringar. Den anställning, jag nu fått, är visserligen allt utom lysande i ekonomiskt afseende, men lönen är dock ej mindre, än att vi två kunna lefva däraf och dessutom göra någon afbetalning på mina studioskulder, och jag har utsikt till befördran — med tiden. Sigrid har fått sin hemgift utbetald i en kontant summa, som nu skall användas till nödiga möbler och husgeråd; hon fruktar ej för, att jag skall låta min hustru lida brist på anständiga gångkläder, förstär du. Själff har jag i min lilla ungarbostad några få möbler, och vi tänka helt enkelt behålla de två små rummen samt till denna »våning» hyra ett med dem sammanhängande större rum. Gud ske lof, att jag utan blygsel kan införa min unga brud i detta hem! Där finnas inga stygga minnesskuggor, som kunna oskåra vår kärlek; detta vet Sigrid också. Hon vet äfven, att hennes lif blir — åtminstone under de första åren — en sträfsam hustrus lif; hon omkläder dock ej detta faktum med något falskt skimmer af oäkta romantik, utan vet, hvad det gäller, och är icke helt och hållet okunnig om lifvets frestelser, äfven om dessa ej kommit henne själf nära. Det var också hon, som först fattade beslutet, att vi två ej skulle hemfalla åt »kulturens offerväsen». Kanske jag dock, för hennes skull, ej vågat detta steg, då jag vet, med hvilka hakar sällskapslifvet o. d. fasthåller och drager till sig sina forna kunder.

Lyckönska din tillgifne Axel S.—na.»

En missräkningens suck och läsnigen afbröts för en stund af bittra tankar. Men så prasslar det starkt i kardborrarna utanför mitt öppna fönster, unga hurtiga röster ropa uppmuntrande till hvarandra. Flere par ha kommit till; spadar glimma i sommarsolen, sänkas djupt och träffa med kraft mångåriga rötter. Röjning pågår längs hela linjen.

Den gamla vid sin stickning nickar glädt mot den sträfvande ungdomen. Man skall få se, äfven här skola unga hem med lyckliga människor komma att intaga de undanröjda skräppebladens plats, unga äkta män och hustrur, som räddat sig undan »kulturens offerväsen». Ja, man skall få se! —

SILHUETTER. UR GEORG AMEENS EFTERLÄMNADE ANTECKNINGAR.

TRE SAMTIDA FÖRFATTARINNOR.

I.

FREDRIKA BREMER.

Det var sommaren 1842. Jag gjorde ett besök i Stockholm och sammanträffade där med baron Casper W. och hans friherrinna, hvilken senare var min kusin. Baronens å sin sida var kusin till Fredrika Bremer. Genom dessa gemensamma släktingar infördes jag till den redan då för sina »*Teckningar ur hvardagslifvet*» m. fl., som lästes och rent af »slukades» med förtjusning, högt berömda för-

fattarinna och älskliga personlighet, denna »*dame de mes pensées*» sedan flere år tillbaka.

Hon hade lofvat att taga mot mig redan andra förmiddagen efter min ankomst och sagt mig skola vara mycket välkommen, ehuru hon stod på resande fot till landet och där för resan packades och stökades. Man hade redan förut talat med henne om mig och sagt henne, hvilken beundrare hon i mig ägde. »Kors,» hade hon skrattande svarat, »då får jag väl lof att prenumerera på *Najaden** för nästa år.»

Min kusin gick först in, och strax därpå fick jag tillträde, passerade genom ett yttre rum in i ett litet enkelt, men trefligt förmak — och där stod jag nu ansikte mot ansikte med denna »*Nordens Corinna*», denna kvinna, som jag så länge beundrat och längtat att få lära känna, utan tvifvel f. n. en af nordens mest framstående kvinnliga personligheter. Det är icke lätt att beskrifva henne, åtminstone icke så, att hon efter beskrifningen skall för en annan synas just sådan, som hon uppenbarade sig för mig. Hon var liten och, ehuru mager, tämligen satt, d. v. s. ungdomens smärthet försvunnen. Hon såg äldre ut än hon var, hufvudet något stort, med slätkammad, redan litet gråsprängdt hår, betäckt af en liten enkel mössa. Inga vackra drag, ögonen något utstående, litet kisande och rödkantade, svaga, men med en klarblå blick af godhet och intelligens; stor, ingalunda välbildad näsa, sådan som hon själf så roligt beskrifvit den stackars »*Petrea*»; klädseln så enkel som möjligt. Hon var, som framgår efter denna målning, icke vacker, snarare ful, och dock — det är intet poetiskt öferskylande broderi, utan en lefvande dagsens sanning — denna slags fulhet märktes knappt, gjorde sig åtminstone icke framstående gällande. Det var, som om jag med mina andliga ögon endast skådat hennes andliga varelse, och denna måtte omhöljt sig i hvilken materiel skepnad som helst, fulare än *Macbeths* häxor, så skulle hon för mig syntas vacker, emedan det icke var möjligt annat, än att likväl det mest framstående draget i hennes utseende och väsende skulle eller kunde vara annat än *godhet*, en *Fredrika Bremer*-godhet, som icke allenast var god i och för sig själf, utan som det gör andra godt att bara komma i närheten af, om den och icke genast skulle yttra sig på annat sätt än genom blotta närvaron, genom att »kännas i luften».

Jag skulle narras, om jag sade, att jag icke på förhand något tänkt på, hvad jag skulle säga, hur jag skulle bära mig åt, hur jag skulle börja samtalen o. s. v., men alla uppgjorda planer ramlade, och jag stod ett ögonblick rätt förlägen och tafatt, fruktande att blifva det ännu värre och att möjligen komma att säga någon dumhet. Men snart fattade jag mig och yttrade utan all öfverläggning ett enkelt tack, för det hon varit så god och tillätit mig besöka sig, något hvarefter jag länge längtat. Jag visste henne ständigt blifva öfverhopad med så många mer och mindre fadda komplimanger för sitt skriftställereri, att jag icke ytterligare ville besvara henne med sådana, men jag kunde icke underlåta att innerligen tacka en person, som skänkt mig så många angenäma stunder. Hon svarade ingenting, men tog mig i handen och klappade mig — och bekantskapen var gjord.

Vi satte oss vid divanbordet, hvar på stodo frukt, russin och mandlar, och vi voro snart inne i ett intressant samtal, som, om jag minnes rätt, började med något tillfälligt, obetydligt yttrande om *Tegnér*, hvilket öfvergick till hans ondska på och utfall mot »tiden». Hon

* *Najaden*, liberal tidning, utgafs af *Georg Ameen* i Karlskrona åren 1839—53.

HYLIN'S EKONOMI-TVÅL!

FÖR DEN FINARE TVÄTTEN.=====

NEUTRAL OCH DOCK KRAFTIGT

RENANDE.=====

hade nyligen haft ett långt bref från *Tegnér*, därur hon citerade åtskilliga uttryck, t. ex. att »om Vår Herre har sin hand med i denna tiden, så är det åtminstone ej mer än lillfingeret.» Så blef det tal om tiden i allmänhet, dess brytningar, hvilka hon medgaf vara oundgängliga, hvarför ej heller de för slutliga resultat opererande krafterna borde fördömas, äfven i sina oundvikliga öfverdrifter. Hon trodde omdömet om svenska karaktären ej skulle blifva vackert, om det skulle grundas utslutande på hvad som för dagen nu spelade på ytan, men trodde tillika, att svenskarne aldrig skulle kunna mista den goda urtypen i deras national-karaktär. Hon kom in på en jämförelse mellan människorna och språket, talade om det vackra i svenska språket, ej blott i klangen, utan äfven ofta i ordens gedigna innebörd att uttrycka just hvad därmed åsyftades, citerade därvid bland andra ordet »*sorgbunden*».

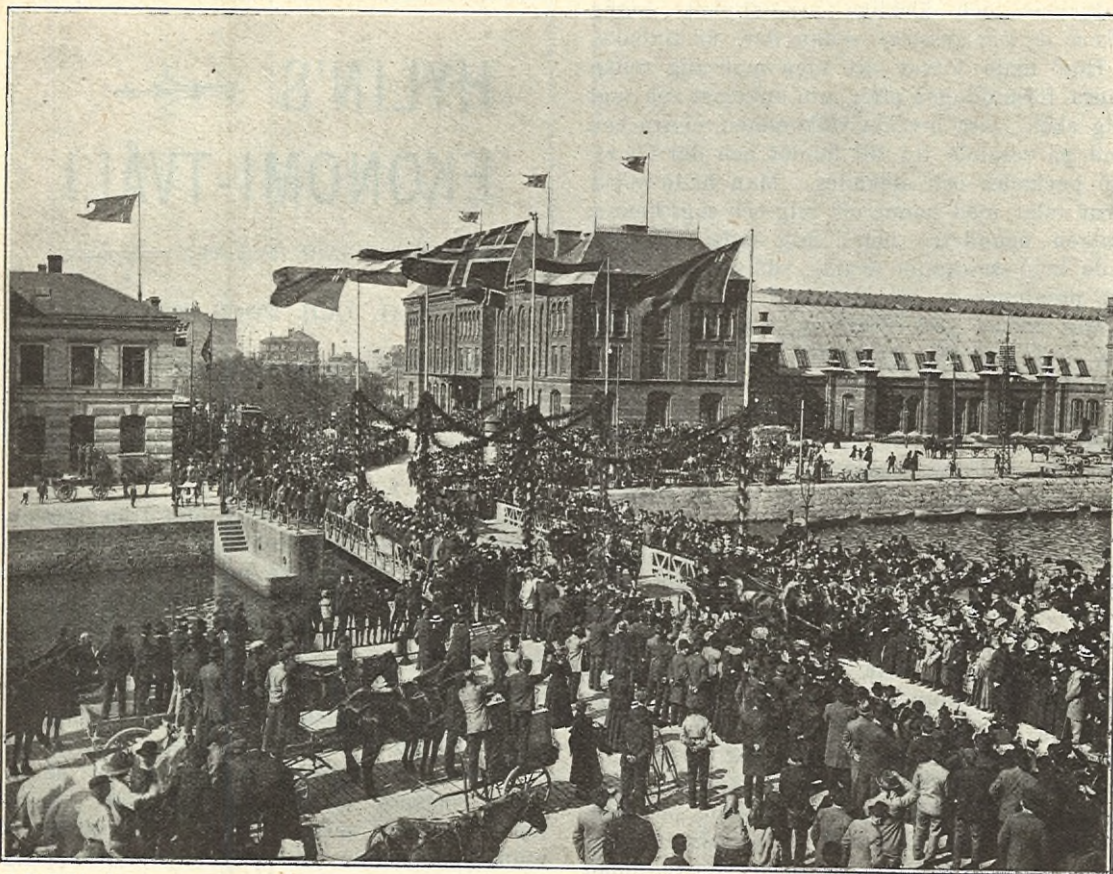
Som hon höll på att taga porträtter af *W:s*, kom jag underfund med en ny talang hos henne; hon porträtterade nämligen utmärkt väl i akvarell och på ett sätt, som jag tyckte just vara för henne karaktäristiskt, i det alla hennes porträtt voro på sitt sätt *embellerade*, men därför dock icke gjorda *vackrare*, utan liksom skönare, godare. Hon tycktes attrahera ej blott den yttre likheten, utan *människan* i hennes bästa ögonblick, så att hennes vackraste egenskaper fingo ett framstående uttryck. Hon hade i sitt sålunda själfgjorda album porträtter af *Tegnér*, *Franzén*, *Fahlcrantz*, friherrinnan *Knorring* m. fl. notabiliteter.

Vi talade för öfrigt icke ett ord om hennes arbeten, hvilka alltid med välförtjänta loford anmälades i *Najaden*. Hon hade nog något nytt i görning och hade frågat *W:s*, om det gick an att låta en *kommendörkapten* fara till kofferdis för att försörja sig, då de ju hafva så små löner. Hon talade icke ett ord — så som en och annan af hennes icke beundrare i det litterära »unga Sverige», *Frejakotteriet*, spätt mig — om *Hegel* och *Schlegel* etc.

Minnet af henne blef för mig städse något fint, vackert, ljusst och ädelt, som hon stod för mig då och som hon står för mig ännu.

Under det följande fjärdedels seklet kom jag vid flere tillfällen i personlig beröring med den alltmer och mer celebrer vordna författarinnan, den ädelsinnade, varmhjärtade kvinnan. Jag gjorde henne besök och fick af henne mottaga sådana, senast i *Ramlösa* sommaren 1863, där jag då vistades med min familj, samt — jag tror året därpå — i mitt hem i *Göteborg*. Några bref växlade jag äfven med henne, däribland hon i ett, på af mig gifven anledning, närmare utvecklade sina åsikter och afsikter med ett, som jag antog i viss mån missförstådt, upprop till Sveriges kvinnor rörande inrättande af räddningshem för vanvårdade barn.

Efter *Fredrika Bremers* död 1869 frade

C. V. Roikjer foto.

FRÅN KONTINENTALBANANS INVIGNING: KONUNGENS ANKOMST TILL MALMÖ.

Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälle, på initiativ af landshöfdingen grefve Albert Ehrensvärd, en minnesfest öfver henne — den enda dylika mig veterligen — hvarvid jag utsågs att hålla minnestalet. I detta har jag sökt närmare skildra Fredrika Bremer, enligt min uppfattning, såsom författarinna, kvinna och banbrytande förkämpe i vårt land i »kvinnofrågan» i dess vidsträcktaste och ädlaste bemärkelse, syfte och innebörd. Jag avslutade denna teckning med följande ord:

»Sedan vi nedkallat »frid öfver hennes ädla ande, välsignelse öfver hennes minne», lyssna vi till *Esseldes* flammande upprop: »Framåt! alla rena viljor, alla goda krafter på den bana — det fria arbetets, handens, hjärtats, själens, andens — som Fredrika Bremers hjärta och snille brutit för den svenska kvinnan! Framåt, uppåt i hennes spår, tills kallelsen ljuder, såsom den redan ljudit för henne: »Gack in i din Herres glädje, du gode och trogne tjänare; öfver en ringa ting hafver du varit trogen, jag skall sätta dig öfver mycket!»

Men ej blott så: vi äro öfvertygade, att Sveriges kvinnor därjämte ej skola uraktlåta att äfven i yttre måtto, på det sätt som kan befinnas lämpligast, resa en värdig minnesstod åt denna, den mildaste och mest varmhjärtade apostel för evangeliet om kvinnans frigörelse i detta ords vackraste, ädlaste, ja, heligaste betydelse.»

Femton år senare stiftades Fredrika-Bremerförbundet af *Esselde* (friherrinnan Adlersparre), ett lyckligt grepp af stiftarinnan, lika mycket hedrande för omdömet i hennes sträfvanden, rättvisan i hennes erkännanden och känslan i hennes hjärta, då hon därigenom sökt rädda Fredrika Bremers namn från den glömska, i hvilken det hotats att försjunka inför ett nytt släkte, bland hvilket många mångskrifvande i kvinnofrågan för dagen knappast läst hennes skrifter, än mindre fattat den innersta andan, den tändande gnistan, det fjärrskådande målet, den djupa betydelsen i hennes verksamhet, hennes lifsuppgift!

BAGATELLER. SKISS FÖR IDUN AF MIAL.

FORTS. OCH SLUT.

HON KOM ATT TÄNKA PÅ en hel del bagateller, som hon ej förr än i kväll fått den rätta synen på. Hvad var hon då för honom, hon, som på detta sätt lät sig bäras genom lifvet af hans förälskade omsorger? Tänk i går kväll t. ex., när han kom hem med de där härliga, skära rosorna — i en årstid, när rosor kosta två kronor stycket! — utan den ringaste anledning, bara för att skära rosor var det vackraste hon visste och

för att han var så glad i henne, att ingenting var dåraktigt och dyrbart nog, när hon skulle ha det. Och i förrgår då — ja, här kunde hon inte låta bli att skratta midt uppi all sin bedröfvelse, så komiskt hade det varit. Hon hade bakat hela dagen, och när han kom hem på kvällen, så satt hon i salen och skar skorpor och gjorde ingen hemlighet af, att hon kände sig som en martyr för sina husmoderliga plikter. Han bad att få hjälpa henne — jo, visst kunde han, det gick som en dans skulle hon få se. Och hon hade ej hjärta att göra narr af honom, så rörande nitisk var han i sitt begär att underlätta hennes arbete, utan hon gaf honom ett skärbräde och en knif och placerade honom vid andra ändan af salsbordet. Så han hade burit sig åt! Det var, så man kunde dö af skratt! Han höll armarna stelt utsträckta framför sig för att nå fram till skärbrädet, som han lagt ungefär mitt på bordet och med rynkade ögonbryn och hufvudet på sned satt han och siktade en lång stund med kniven i luften, innan han grep sig an med det ansvarsfulla värfvet att klyfva en bulle i två delar. Hon betraktade honom under fruktansvärda ansträngningar att hålla sig allvarsam, och när han märkte hennes blickar, så tittade han upp ett ögonblick och gaf henne en liten tankspridd nick — han var allt för upptagen af sitt arbete för att kunna ägna henne någon större uppmärksamhet. Till sist måste hon gå och sätta sig i hans knä och riktigt skratta ut — han var för oemotståndligt komisk. Och det allra roligaste var, att han alls inte tycktes förstå hennes hejdlösa munterhet, han föreföll tvärtom nästan en smula sårad, och med en min af vänligt öfverseende klappade han henne i ryggen, för att hon skulle lugna sig.

En sådan toka hon var ändå! Här satt hon nu och skrattade, när hon borde gråta i stället. Men, Herre Gud, hvad vore det väl för roligt att vara gift, om man inte då och då hade anledning att få sig ett godt skratt åt sin egen och skapelsens herre!

Men nu hade hon med ens blifvit glad och full af handlingslust. Det var aldrig långt mellan skratt och tårar hos henne, och den här gången skulle Claes få se, att hon kunde öfvervinna sitt misshumör. Hon skulle inte alls tänka på det där tråkiga sedan i middags, utan när han kom hem, så skulle han mötas af idel solljus och glädje.

Hon sprang ut i köket och gaf jungfrun tillsägelse om att hämta upp en flaska vin från källaren, sedan skulle hon steka kastanjer och rosta bröd och slå upp hummerburken — den skulle egentligen vara tills om söndag, när mostrarna komma hem till middag, men det kunde inte hjälpas, nu hade hon föresatt sig, att Claes och hon skulle ha en riktigt treflig liten supé på tu man hand. Sedan tände hon en brasa inne i hans rum och sköt fram två länstolar till elden. Det var ett herrans väder ute med blåst och snö, och hon riktigt njöt

C. V. Roikjer foto.

FRÅN KONTINENTALBANANS INVIGNING: UTANFÖR RÅDHUSET I MALMÖ.

FRÅN ARBETARERÖRELSEN I NORRLAND: DEMONSTRATIONEN I SUNDSVALL DEN 7 MAJ.

vid tanken på, hur han skulle komma hem trött, frusen och hungrig och mötas af all denna ljusa värme här inne hos henne. De skulle sitta mitt emot hvarandra vid matsalsbordet, där teköket puttrade och silfret lyste i hela sin nyskurade härlighet, där de skära rosorna, som stodo i ett skimrande kristallglas på bordet, spredde en mild doft omkring i rummet, och där allt talade om denna friska charme, som hvilat öfver ett nytt, ungt hus-håll.

Det var så skönt att tänka sig, tyckte hon, att denna lilla tysta våning om en kvart eller en halftimme skulle genljuda af deras muntra prat och lyckliga skratt, och hela lifvet föreföll henne som denna kväll, det var så tryggt och säkert. Ingenting skulle komma och störa deras ljufviga lugn, ty detta var ingen öfvergångstid, som allting annat hade varit, det var lifvet själf, och bortom det fanns ingenting.

Hon tog en bok och försökte läsa, men det ville inte gå, hon längtade alldeles för mycket. Bara några ögonblick till, och hon skulle höra hans snabba, lätta steg i trappan, hon skulle höra, hur nyckeln vreds om i låset, och hon skulle springa ut och ta emot honom och omfamna honom som efter en lång, lång skilsmässa.

Det ringde på telefon, och Signe gick ut för att svara. Det var hennes man, som talade. Han lät glad och upprymd och ackompanjerades allt emellanåt af ett par andra skrattande röster, som otydligt trängde fram till henne. Ja, nu skulle Signe först och främst inte bli ledsen, men saken var den, att Kindberg och Holmén kommit in från Upsala i

dag, de hade inte träffats, sedan Gud vet när, och det var rasande roligt att få prata om med de där gamla gossarna igen. De voro i Berns nu och skulle gå på Operakällaren och supera sedan, så hon skulle för all del inte sitta uppe och vänta, utan gå och lägga sig tidigt, ty annars blef kvällen så lång. Hon var väl inte ledsen längre för det där i middags? — Nej, det var bara under förlofnings-tiden, man hade sådana där dumheter för sig — eller hur?

Hon hade svarat lugnt och vänligt — aldrig skulle hon kunna förödmjuka sig till den grad, att hon bad honom afstå från ett nöje, bara för att hon satt ensam hemma och längtade efter honom. Och nu längtade hon inte längre för resten, hela hennes ljusa stämning var bortblåst, och det blef så underligt tomt och dött inom henne. För honom hade det ingenting betydt, att de skiljts i osämja. Han kunde glömma det, han, i punschångor och tobaksrök, medan hon ej tänkt på annat hela kvällen än att försona, hvad hon brutit — där ingen försoning behöfdes! Han skulle ej mötas af tårar och förebräelser, när han kom hem, och det skulle inte bli några förklaringar af, ty sådant låg ej för henne, men hon visste, att minnet af denna kväll skulle bli ett af dessa tysta lidanden, som ingen glädje i världen kan utplåna. Det var ju bara en bagatell det hela — men en af dessa bagateller, som för sådana naturer som hennes ofta äro lika svåra att bära som en af lifvets tyngsta sorger.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

Den stora arbetarrörelsen, hvilken är dagens mest brännande fråga inom våra landamären, har i dessa vårbrytningstider mer än hittills tagit sig uttryck i energiska demonstrationer för de olika önskningsmål, som ligga Sveriges arbetare om hjärtat.

I Norrland står, som bekant, sedan länge en skarp strid mellan sågverksägare och deras arbetare beträffande arbetarnes hittills af alla konflikter oberörda föreningsrätt.

Som en intressant illustration för dagen meddela vi därför i detta nummer en bild från den stora arbetardemonstrationen i Sundsvall den 7 sislidne maj, hvilken demonstrations ledare, med anledning af ofvannämnda konflikt, denna gång ej endast skrifvit »allmän rösträtt», utan äfven »oinskränkt föreningsrätt» på sina främsta standar.

Vår bild framställer det ögonblick, då de väldiga arbetarskarorna, fylkade kring sina respektive föreningsstecken, tåga genom staden ned till Hamnplanen, följda af skådelystna blickar och belysta af strålande majsol.

I EN NOTIS OM LÄGRE (NYA) LÄRARINNESEMINARIUM, som varit införd i nr 30 af Idun, stod bland annat, med anledning af att undertecknad lagt in ansökan till k. m:t om rättighet att anställa offentlig afgangspröfning vid seminariet, äfven följande: »Denna ansökan är åtföljd af synnerligen vackra intyg om seminariets och fröken Detthows föregående verksamhet, utfärdade af...» Då det »och», som nu i det ofvan citerade kursivrats, ansetts kunna leda till den missuppfattningen, att alla intygen skulle gälla såväl seminariets som min föregående verksamhet, har jag blifvit tillfrågad om saken.

Med anledning häraf får jag meddela, att ofvannämnda ansökan var åtföljd af intyg om seminariets föregående verksamhet (utfärdade af professorerna Sahlin, Fogelmarck och Rosenberg och teol. dokt. Strandell) och intyg om min föregående verksamhet som hufvudlärarinna vid Privata Småskolelärarinne-seminarium i Stockholm (utfärdade på olika tider af kanslirådet Kastman, folkskoleinspektören Bergman, seminarieföreståndaren Löfvén och skolföreståndarinnan K. Strömberg).

ALMA DETTHOW.

TILL VÅR ÄRADE LÄSEKRETS rikta vi en vördsam uppmaning att ihågkomma Idun med insändande af fotografier och teckningar, som kunna vara af intresse för vår illustrationsafdelning. Alla hafda kostnader ersätta vi naturligtvis tacksamast.

Hofjuvelerare

K. ANDERSON
1 Jakobstorg
STOCKHOLM.

Hafsbad,
klimatisk kur-
och
rekreationsort.
Vestkusten.

Fiskebäckskil

Alla tidsenliga badformer och kurmedel. Billiga priser. Utmärkt restauratation. Rum anskaffas och prospekt sändes af Kamreraren. Badläkare Dr: Söderholm, adress Fiskebäckskil. (G. 79478)

EN MÖBLERAD VÅNING i Hjo på 4 höga rum och kök, med läge vid sjön, uthyres till bad- eller sommarvärdar från början af sommaren, helst på längre tid. Nytt 1-kl. piano finns. Vidare meddelas af fru S. Michal, Hjo. (763)

Cascara Sagrada piller
(lösande piller)
försäljas å 1.50 pr flaska å apoteket Gripen
STOCKHOLM.

Säsong:
15 juni
till
början af
september.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3,50 hos
Högstedt & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan

Tandläkare TOM von HALL.

— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 58 48.

Intendent
Doktor
Afzelius,
Stockholm.
HJO
Program
genom
Kamrerare-
Kontoret.
Vattenkuranstalt.

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 5 proc.

I landsorten boende torde hänvända sig direkt till banken.

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank

I Regeringsgatan 1.

Henneberg-Siden

— endast äkta, när det införskrifves direkt
från mina fabriker —

svart, hvitt och kulört från 65 öre till kr. 16: 45 pr meter — slät, randig, rutig, fasonerad, damast m. m. (cirka 240 olika kvalitéer och 2,000 olika färger, mönster m. m.).

Siden-Damast..... fr 90 öre—16,45 | Bal-Siden..... fr. 65 öre—16,45
Siden-Bastyger pr robe » kr. 12,30—58,80 | Siden-Grenadin... » 90 öre— 8,65
Siden-Foulard, tryckt, » 85 öre— 3,85 | Siden-Bengalin... » kr. 1,75—8,35

pr mtr. Siden-Armüres, Monopols, Cristalliques, Moire antique, Duchesse, Princesse, Moscovite, Marcellines, siden till täcken och flaggor m. m. Porto- och tullfritt till hemmet. Profver och katalog omgående. Dubbelt porto till Schweiz.

G. Hennebergs Siden-Fabrik, Zürich.
(K. & K. Hofleverantör.)

Nya (=Lägre) Lärarinneseminarium.

Läroanstalten, öppnad 1896, utvidgas hösten 1899, så att den kommer att bestå af privatskole-lärarinneseminariet, småskole-lärarinneseminariet och elementarskolan för flickor.

Privatskole-lärarinneseminariet.

Ändamål: att utbilda lärarinnor för privatskolornas förberedande och mellanklasser samt för undervisning i hemmen åt flickor i åldern 6—15 år och gossar intill klass IV.

Inträdesfordringar: Vid seminariet mottages utan inträdesexamen den som genomgått elementarskola för flickor eller genom betyg visar sig hafva läst motsvarande pensum. Med öfriga sökande anställs inträdesexamen för att utröna, om de äga motsvarande kunskapsmått eller den allmänbildning och utveckling, som erfordras för att kunna tillgodogöra sig undervisningen å seminariet.

Sökande, som genom betyg eller inträdesexamen styrker sig äga synnerligt goda kunskaper i de läroämnen, hvilka förekomma på seminariet, eller som har intyg om längre tids väl vitsordad tjänstgöring som lärarinna, kan, om hon så önskar, direkt intagas i andra afdelningen och således genomgå seminariet på ett år. Och afgör föreståndarinnan, efter att hafva fått uppgift på den sökandes föregående studier, om inträdesexamen behöfves eller ej.

Den sökande bör för att antagas till elev i första afdelningen hafva fyllt eller under året fylla 16 år.

Undervisningsplan: Kursen är tvåårig, hvadan dit höra en högre afdelning och en lägre, hvilka i all undervisning (utom möjligen ett par öfningsämnen) äro skilda. Lägre afdelningen har till hufvudändamål den teoretiska utbildningen. Här förekomma därjämte de praktiska öfningarna, som tillhöra småskolan. I den högre afdelningen tager den praktiska utbildningen största delen af lärotiden i anspråk; där förekomma de öfningar, som tillhöra elementarskolan, klass I—V. Den teoretiska undervisningen meddelas i denna klass till största delen i föreläsningsform och kontrolleras genom tentamen och elevernas referat.

Lärokurser: För att undvika ytligt mångläseri och öfveranstängning har seminariet på sitt program: få ämnen, korta kurser, intet hopande af fakta, blott det, som anses nödvändigt för den lärarinneutdanning och den därför erforderliga allmänbildning, som läroanstalten afser, men detta så praktiskt användbart och så djupgående, som lärotiden tillåter.

Läroämnen: Kristendomskunskap, Sv. språket, Matematik, Historia, Geografi, Naturkunnighet, Fysiologi och Hälsolära, Franska språket, Tyska språket, Pedagogik och Metodik, Välskrifning, Teckning, Sång, Gymnastik, Slöjd.

Den praktiska utbildningen: För hvarje läro- och öfningsämne finnes en facklärarinna, hvilken under lektioner i ämnets speciella metodik redogör för huru det skall skötas på olika stadier. Därjämte föreläser undertecknad i pedagogik och allmän metodik. Sålunda förberedda få eleverna i skolan följa undervisningens gång vecka efter vecka, klass efter klass, samt se, huru allt där är ordnad och huru det uppfostrande elementet tillgodoses. Samtidigt härmed få de hålla ett större antal öfningslektioner under ämneslärarinns ledning. Dessa lektioner förberedas omsorgsfullt (ofta genom s. k. lektionsutkast, genom rådförande med lärarinnan o. s. v.) samt efterföljas af kritik. Under klasslärarinornas tillsyn få eleverna dessutom i tur tjänstgöra som biträdande lärarinnor i alla skolans afdelningar.

Arbetstider: Hvarje läsår omfattar cirka 8 månader och är deladt i 2 terminer. Höstterminen börjar den 6 september kl. 10 f. m. och slutar i midten af december. Vårterminen börjar i midten af januari och slutar i början af juni.

Det dagliga arbetet i skolan är förlagdt mellan kl. 8,20 f. m. och 3,30 e. m. vanligen med 2 timmars frukostrast och består af 5 lektioner om dagen utom morgonbön och gymnastik (de praktiska öfningarna däri inberäknade); lördagar dock endast 3 lektioner; mellan på hvarandra följande lektioner 10—20 minuters rast.

I samband härmed må nämnas, att mycken omsorg kommer att ägnas åt att eleverna ej må blifva öfveranstängda, hvarför alla skrifningar äro förlagda till lärorummet, s. k. läxuppgifter ofta få lämnas, allt arbete efter kl. 10 e. m. förbjödes o. s. v.

Examina: Inträdesexamen anställs med dem, som därtill anmält sig dels den 6 juni, dels den 4 september, och står det sökande, som skall undergå dylik pröfning, fritt att anmäla sig till hvilken af dessa tider hon önskar.

Småskole-lärarinneexamen. Den 14 april innevarande år erhöll undertecknad af Kongl. Maj:t rättighet att 1900 och 1901 vid seminariet anställa sådan lärarinneexamen, som omförmåles i nådiga kungörelsen af den 28 maj 1897, och hvilken berättigar till anställning vid offentlig småskola, mindre folkskola eller som biträdande lärarinna vid folkskola. Vid seminariet kan därför den elev, som det önskar och som uppfyllt nämnda nådiga kungörelses föreskrifter, få aflägga ofvannämnda mindre examen. Och torde detta vara fördelaktigt särskildt för den, som har sitt hem i annan stad än Stockholm och som önskar att få lärarinneverksamhet, hvilken tillåter henne att hafva sin bostad i hemmet.

Afgångsexamen. Med andra afdelningens elever anställs vid läsårets slut i närvaro af kompetenta examensvittnen såväl teoretisk som praktisk afgångspröfning, hvarefter den elev, som i pröfningen blifvit godkänd, erhåller fullständig afgångsbetyg, innehållande vitsord om de kunskaper och färdigheter samt den undervisningsförmåga, hvilka vid seminariet förvärfvats. Föregående läsår hafva hrr Professorer Yngve Sahlén, E. Fogelmarck och J. O. Rosenberg godhetsfullt åtagit sig uppdraget att fungera som examensvittnen och undertecknat elevernas afgångsbetyg.

Platser som lärarinnor erhålla de utexaminerade i privatskolor (flickskolors lägsta och mellanklasser samt förberedande goss-skolor), i offentliga småskolor i städer och på landsbygden samt i familjer. Hittills hafva de, hvilka vändt sig till seminariet för att få lärarinnor, varit mer än dubbelt så många som de afgående eleverna, och äro de löner, som nu erhållas: i skola 500—850 kr., i familj 300—500 kr. jämte »allting fritt», lönnens storlek beroende på huru lång arbetstid som fordrats och af den examinerades afgångsbetyg.

Lokal, Birger Jarlsgatan 35 (ingång n:o 4 från Snickarbacken), i K. F. U. M:s hus. Lärorummen äro Humlegården utgör lämplig promenadplats under rasterna.

Terminsafgift 100 kr.
Ingen inskrifningsafgift.

Inträdesansökan bör vara egenhändigt skrifven af den sökande samt åtföljas af bevittnade afskrifter af de betyg som kunna presteras. (Som formulär kan användas följande: Undertecknad, N. N., född d..... 18....., önskar till nästa läsår blifva intagen som elev i Nya Lärarinneseminarium, klass..... och bifogas härmed afskrift af). Och böra dessa ansökningar insändas till undertecknad helst före midsommar.

Prospekt, innehållande lärokurser, sändas på begäran.

Småskole-lärarinneseminariet.

Denna från privatskolelärarinneseminariet fullkomligt skilda seminariekurs anordnas fr. o. m. läsåret 1899—1900. I april innevarande år erhöll nämligen undertecknad af Kongl. Maj:t rättighet att »vid slutet af vårterminen 1900 och 1901 anställa afgångspröfning i öfverensstämmelse med nådiga stadgan af den 28 maj 1897 angående pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärarinna vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärarinna vid folkskola». Och äro lärarinnor, utexaminerade från detta seminarium, på grund af denna tillåtelse likberättigade med dem, som aflägga småskolelärarinneexamen från andra klassen å något folkskolelärarinneseminarium eller från af landsting anordnad seminarium.

Lärotid: Kursen är ettårig, hvadan den motsvarar andra klassen vid de tvååriga småskolelärarinneseminarierna. Den pågår i 8 månader, fördelade på 2 terminer, skilda af 1 månads julfrier. Arbetet å lärorummet upptager dagligen 3 lektioner före och 2 lektioner efter det 1 $\frac{1}{4}$ à 2 timmar långa frukostlovet.

Inträdesfordringar: Kristendomskunskap: Gamla och Nya testamentets bibliska historia efter en kortfattad lärobok jämte det viktigaste af de bibliska landens geografi. Katekes: första hufvudstycket och första trosartikeln.

Svenska språket: Färdighet att läsa väl innantill jämte förmåga att redogöra för det lästa, förmåga att skriftligen återgifva en muntligt meddelad berättelse eller beskrifning samt att någorlunda felfritt uppskrifva ett dikteradt stycke. Känedom om satsens hufvuddelar och det viktigaste af formläran.

Räkning: De fyra räkneseätten i hela tal och decimalbråk med tillämpning på enklare praktiska uppgifter jämte öfning i enkel hufvudräkning.

Historia: Kunskap i det allmännaste af Sveriges historia intill närvarande tid, t. o. m. reformationstiden utförligare.

Geografi: Sverige, Norge och Danmark.

Naturkunnighet: Människokroppens byggnad, lifsförrättningar o. vård.

Välskrifning: en jämn och redig handstil.

Inträdesökande, hvilken önskar aflägga småskolelärarinneexamen vid läsårets slut, måste hafva fyllt 17 år före början af juni månad det år hon vinner inträde; hon får ej vid samma tid hafva öfverskridit 29 år.

Inträdesexamen anställs den 2 nästkommande september kl. 10 f. m. i seminariets lokal, Birger Jarlsgatan 35.

Lärokurser: Desamma som i andra klassen af 2-årigt småskolelärarinneseminarium jämte kort repetition af hvad som där läses i första klass.

Läroämnen: De, som förekomma i inträdesexamen jämte pedagogik och metodik samt öfningsämnena teckning, sång, gymnastik och slöjd. Den praktiska utbildningen försiggår i en af 3 årsklasser bestående småskola.

Terminsafgift: 100 kr.
Ingen inträdesafgift.

Inträdesansökan bör vara egenhändigt skrifven af den, som vill vinna inträde vid seminariet, samt åtföljas af intyg om, att den sökande begått Herrens nattvard, är känd för godt uppförande, haft naturliga eller skyddskroppor samt är fri från såväl smittosam sjukdom som från sådan sjuklighet eller så beskaffadt kroppslite, som gör henne oskicklig till lärarinnekallet. Dessutom bör bifogas bevittnad afskrift af senaste skolbetyg om sådant finnes. Och bör denna ansökan insändas till undertecknad helst före midsommar.

Elementarskolan för flickor.

Denna skola, som med afseende på seminarie-elevernas praktiska utbildning står i samma förhållande till Nya Lärarinneseminariet, som Normalskolan står till Högre Lärarinneseminariet, består nu af 8 årsklasser, men kommer att utvidgas till dess den blir fullständig. Terminsavgifterna, ungefär hälften af de annars vanliga, äro 15 kr. i första med 5 kronors stegring i hvar följande klass. Lärokurserna öfverensstämma närmast med dem, som följas vid Ateneum för flickor och Wallinska skolan. Tidsenlig lokal invid Humlegården. Franska språket börjas i 3:e, tyska i 7:e och engelska i 8:e årsklassen.

Alma Detthow,

Läroverkets föreståndarinnan.

Adress: Sundbyberg.

Träffas till den 12 juni i seminariets lokal: måndagar, onsdagar och lördagar kl. 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{3}{4}$.